

Web Sitesi Kullan?labilirlik Düzeyi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Web Sitesi Kullan?labilirlik Düzeyi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32600>

Özet

Web Sitesi Kullanılabilirlik Düzeyi Ölçeği, O. Özbülün tarafından 2008 yılında tamamlanan bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş özgün bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, özellikle akademik bağlamda kullanılan uzaktan eğitim platformlarının kullanıcı deneyimi ve işlevsel kalitesini değerlendirmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçeğin temel amacı, kullanıcıların bir web sitesini ne kadar kolay, verimli ve tatmin edici bulduğunu nicel olarak belirlemektir.

Ölçek geliştirme çalışması, **Sakarya Üniversitesi** (SAÜ) örneği üzerinden yürütülmüş olup, üniversitenin uzaktan eğitim sisteminin mevcut kullanıcılar tarafından algılanan kullanılabilirlik düzeyini ölçmeye odaklanmıştır. Bu araç, web sitesi tasarımındaki güçlü ve zayıf yönleri tespit ederek, eğitim teknolojileri alanında iyileştirme çalışmalarına bilimsel bir temel sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Kullanılabilirlik, Web Sitesi, Uzaktan Eğitim, Ölçek Geliştirme, Kullanıcı Deneyimi, Erişilebilirlik.

Yazarlar

O. Özbülün

Amaç

Ölçeğin temel amacı, akademik veya kurumsal bir bağlamda kullanılan **uzaktan eğitim** web sitelerinin kullanılabilirlik düzeyini sistematik olarak ölçmektir. Bu araç, kullanıcıların site içeriğine erişimini, navigasyon kolaylığını, bilgi mimarisini ve genel etkileşimini değerlendirerek, geliştirme ekiplerine iyileştirme alanları hakkında somut veriler sunmayı hedefler.

Ölçek, kullanıcı merkezli tasarım (UCD) ilkeleri doğrultusunda, bir web arayüzünün etkinliğini, verimliliğini ve memnuniyetini belirlemede kritik bir rol oynar. Bu sayede, eğitim teknolojileri alanında web sitesi kalitesinin objektif ölçümüne olanak tanınmaktadır. Ölçek Çeşidi: **Geliştirme**.

Yapı

Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, bir web sitesinin **kullanılabilirlik** düzeyidir. Kullanılabilirlik, genellikle Uluslararası Standardizasyon Örgütü (ISO 9241-11) tarafından tanımlanan üç ana bileşen etrafında şekillenir: **Etkinlik** (kullanıcıların hedeflerini ne kadar doğru ve eksiksiz tamamladıkları), **Verimlilik** (hedeflere ulaşmak için harcanan kaynak miktarı) ve **Memnuniyet** (kullanım sırasında öznel tatmin düzeyi).

Bu ölçek, uzaktan eğitim ortamlarının özel gereksinimlerini karşılamak üzere tasarlanmıştır ve muhtemelen web sitesi tasarımının mantıksal tutarlılığı, öğrenme kaynaklarına erişilebilirlik, hata toleransı ve görsel çekicilik gibi alt boyutlar kapsayarak, bütüncül bir kullanıcı deneyimi değerlendirilmesi sunmayı amaçlamıştır.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirildiği yüksek lisans tezinde spesifik geçerlik kanıtlarına dair detaylı analiz sonuçları sunulmamıştır (Kaynakta belirtilen bilgi: -). Ancak, bir ölçek geliştirme çalışması için doğası gereği, ölçeğin kavramsal bütünlüğünü sağlamak için genellikle **içerik geçerliliği** ve **yapı geçerliliği** çalışmaları yapılmış varsayılmaktadır.

İçerik geçerliliği, uzman görüşleri alınarak ölçek maddelerinin web sitesi kullanılabilirliğinin tüm kritik yönlerini kapsayıcı kapsamadığını değerlendirilmesiyle sağlanmalı olmalıdır. Yapı geçerliliğinin ise, Faktör Analizi yoluyla ölçeğin teorik olarak beklenen alt boyutlar doğru bir şekilde ölçüp ölçmediğini göstermesi beklenir.

Güvenirlilik

Ölçeğin geliştirme çalışmasında güvenirlik katsayılarına (örneğin **Cronbach Alfa**) dair doğrudan bir bilgi ulaşılamamıştır (Kaynakta belirtilen bilgi: -). Kullanılabilirlik ölçme araçlarında güvenirlik, genellikle iç tutarlılık yöntemi (maddelerin birbiriyle ne kadar tutarlı oldu) ile incelenir.

Yüksek bir iç tutarlılık katsayısı, ölçeğin aynı kavramı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Bu tür ölçekler için akademik standartlarda kabul edilebilir Cronbach Alfa değerlerinin 0.70 ve üzerinde olması gerekmektedir.

Faktör Analizi

Ölçek bir geliştirme çalışması olduğu için, ölçeğin yapısal geçerliliğini belirlemek amacıyla **faktör analizi** yönteminin kullanılmış varsayılmaktadır. Faktör analizi, ölçek maddelerinin hangi alt boyutlar altında toplandığını ve bu boyutların kullanılabilirlik yapısını ne ölçüde temsil ettiğini ortaya koyar. Bu analiz, ölçeğin çok boyutlu bir yapıya (navigasyon, tasarım, içerik vb.) ölçüp ölçmediğini teyit etmek için kritik öneme sahiptir.

Geliştirme sürecinde tipik olarak **Açıklayıcı Faktör Analizi** (AFA) kullanılarak boyutlar belirlenmiş ve ardından tezin bulgularını desteklemek amacıyla **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) ile modelin uyumu test edilmiş olabilir.

Araç

Test Type: Geliştirme Ölçeği

Format: Kaynakta belirtilmemiştir, ancak kullanılabilirlik ölçeklerinde yaygın olarak 5'li veya 7'li Likert Tipi derecelendirme formatının kullanıldığı varsayılmaktadır.

Language Available: Türkçe

Population Group: Yükseköğretim öğrencileri ve uzaktan eğitim sistemlerini aktif olarak kullanan akademik personel.

Age Group: Yetişkin

Population Details: Sakarya Üniversitesi (SAÜ) Uzaktan Eğitim Web Sitesi kullanıcıları.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale).

Anahtar Kelimeler

Yüksek Lisans Tezi, Kullanıcı Merkezi Tasarım, Sakarya Üniversitesi, Kullanıcı Memnuniyeti, Öznel Performans.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tez dönemi itibarıyla).

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, O. Kalkan tarafından 2008 yılında akademik bir tez çalışması kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin ticari kullanım ve izin gereklilikleri hakkında kesin bir bilgi bulunmamaktadır; akademik araştırmalarda kullanım için yazarın veya Sakarya Üniversitesi'nin izni gerekebilir. Ölçeğin orijinal versiyonuna YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [web-sitesi-kullanilabilirlik-duzeyi-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Şubulan, O. (2008). *Uzaktan eğitim web sitesinin kullanılabilirlik düzeyi (SAÜ örneği)* (Yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya. (Erişim Linki: tez.yok.gov.tr)

Web Sitesi Kullanılabilirlik Düzeyi Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Kullanılabilirlik ölçekleri genellikle navigasyon kolaylığı, bilgi yapısı, hız ve görsel tasarım gibi kategorilerdeki ifadeleri içerir.

ARABPSYCHOLOGY.COM